

ORMAN KÖYLÜLERİNİN ORMAN KAYNAKLARINDAN YAPACAK ODUN YARARLANMA HAKLARININ EKONOMİK BOYUTU (Isparta İli Orman Köyleri Örneği)*

Yasemin İNCE¹

Ahmet TOLUNAY²

¹ Orman Yüksek Mühendisi-ORKOOP Turan Güneş Bulvarı 55 Sokak No: 6 Çankaya Ankara

² Yrd. Doç. Dr., SDÜ Orman Fakültesi Orman Ekonomisi Anabilim Dalı 32260 Isparta

Özet

Bu çalışmada, Isparta Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı Eğirdir, Sütçüler ve Isparta Orman İşletme Müdürlükleri bünyesinde bulunan 149 adet orman köylerine on yıllık bir süre zarfında verilen zati yapacak miktarları, zati yapacak ve yakacak defterleri incelenerek bulunmuştur. Daha sonra köylüye verilen 1 m³ zati yapacak fiyatı ile 1 m³lük zati yapacağın piyasa satış fiyatı bulunarak aradaki fark köylüye sağlanan gelir olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada şu önemli sonuçlara ulaşılmıştır: Orman köylerine verilen zati yapacak miktarları her köyde farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar üzerinde köylerin nüfusu, orman deposuna bulunan uzaklık, bazı köylerin odun dışı yapı malzemeleri kullanmaları gibi etkenler etkili olmaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda orman işletme müdürlüklerinin on yıllık bir zaman diliminde, köylü pazar satışı olarak verdiği fiyatların orman idaresi tarafından açık artırmalı fiyatları ile piyasaya satıldığı varsayılarak işletmenin elde edeceği gelirler belirlenmiştir. İşletmenin elde edeceği gelirler ile köylü pazar satışı olarak köylüden tahsil edeceği tutarlar karşılaştırılarak, her iki rakam arasındaki fark köylüye sağlanan ekonomik katkı olarak alınmıştır. 2004 yılı fiyatları ile Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü 1 517 103 TL., Isparta Orman İşletme Müdürlüğü 385 718 TL. ve Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü için 634 265 TL. olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orman köyleri, zati yapacak odun ihtiyaçları, ekonomik analiz, Isparta

Economic Analysis of Benefit Rights of Forest Villagers from Forest Resources (A Case Study of Forest Villages of Isparta Province in Turkey)

Abstract

In this thesis, first of all, the amounts of private necessity and fuel supports (for 10 years duration) which were supplied for the 149 villages connected to were determined Isparta, Eğirdir and Sütçüler Forest Managing Directorates of Isparta Forest Region Directorate. Then, the difference between the real cost and market cost of the private necessity was determined and this difference was given to the villagers as gainings. Conclusion of this research can be summarized as; Amount of the building materials given to the desert village changes form village to village. Reason for this difference is the population of the village, distance to the desert stock and the preference of other building materials such as wood by some villages. Obtained data are fundamental for other investigations. But, by considering the data, and assuming that the costs in the village bazaar are same with those in auction during sales carried out in market by Forest Management Directorate in ten years time interval incomes of the directorate were determined. By comparing the incomes will be obtained by directorate and those taken from the villagers as villager bazaar product, the difference was named as the economical support for villagers and this difference was determined for each directorate and these values can be given as follows; 1 517 103 TL. for Eğirdir Forest Management Directorate, for 385 718 TL. Isparta Forest Management Directorate and 634 265 TL. for Sütçüler Forest Management Directorate.

Keywords: Forest villages, timber usage and needs, economic analyses, Isparta.

* Bu bildiri, SDU Fen Bilimleri Enstitüsü 'nde hazırlanan Yüksek Lisans çalışmasının bir bölümünün özetidir.

1. Giriş

Orman-köylü ilişkileri, köylülerin asırlar boyu ormandan düzensiz faydalanmaları ile başlamış, günümüzdeki boyutlara ulaşmıştır. Faydalanmaların orman köylülerine hak olarak verilmesi, 1870 tarihli Orman Nizamnamesi ile başlamıştır. 11 Ekim 1920 tarih ve 39 sayılı baltalık kanunundan 31 Ağustos 1956 gün ve 6831 sayılı orman kanununa kadar geçen 36 yıl içinde çıkarılan yasalar, genelde orman- köylü ilişkilerini ormandan faydalanma hakları açısından düzenlemeye çalışan kanuni imkanlar görünümündedir.

Öte yandan diğer etkenler dikkate alınmadan, orman köylülerinin içinde buldukları sosyo-ekonomik durumun iyileştirilmesine yönelik ciddi ve gerçekçi tedbirler alınmadığından, sağlanan kanuni faydalanma hakları orman köylü ilişkilerinin düzenlenmesini sağlayamamış ve köylünün ormana olan baskısının hafifletilmesi için, yasal fakat ekonomik ve sosyal niteliği olmayan, polisiye önlemler getirilmeye çalışılmıştır. Ancak, orman köylüsünün, ormanlara yaptığı baskının, polisiye tedbirlerle önlenemediği artan orman suçlarından anlaşılmıştır. İlk defa 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 13.maddesi ile orman köylülerinin kalkındırılması düşüncesi getirilmişse de uygulamanın gerçekçi, plânlı ve projeli olarak ele alınmamış olması, umulan sonucu sağlayamamıştır.

Orman varlığımız ile orman içinde yer alan 19020 orman köyünde yaşayan orman köylüsünün birbirleriyle organik bir bütünlük ve çok yönlü etkileşim içinde olduğu görülmektedir. Alan, servet, artım ve diğer nitelikleri belli ve sınırlı olan orman varlığımız ile hayat seviyesi toplumun en gerisinde bulunan, orman köylüsünün karşılıklı çok çeşitli sorunları bulunmaktadır. Her ne kadar ormanların işletilmesi ve işletmeye açılması bu köylülerin katkılarıyla oluyorsa da, içinde buldukları sosyal ve ekonomik yönler nedeniyle orman-köylü ilişkileri olumsuz yönden etkilenmektedir.

Orman köylüleri geçimlerini dar ve sarp tarım topraklarından ilkel bir teknoloji ile, orman içi otlak ve meralardan yine ilkel, hayvancılıkla ve çeşitli ormancılık faaliyetlerinde çalışmakla sağlamaktadırlar. Tarım yapılan toprakların büyük çoğunluğu arazi kullanma kabiliyeti bakımından, orman ve mera olması gereken VII. sınıf topraklardır. Zaten ülkemizde elverişli tarım topraklarının bittiği yörelerden itibaren yanlış arazi kullanımı kendini hissettirmektedir.

Orman köylerinde arazinin yapısı ve demografik özellikler, zaten yetersiz olan tarımsal alanlarda giderek parçalanmaya neden olmuştur. Bu nedenle işletmelerin bütünlüğü bozulmuş ve büyüklükleri köylünün geçimini sağlamak için gerekli tarım alanı düzeninin çok altına düşmüştür. Bununla birlikte, konuyla ilgili yeterli sayıda ve kapsamda araştırma henüz yapılamamıştır. Bu nedenle "Orman Köylülerinin Orman Kaynaklarından Yararlanma Haklarının Ekonomik Boyutu (Isparta İli Orman Köyleri Örneği)" konulu bu çalışma ele alınmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Materyal

Bu çalışma Isparta İli orman köyleri (orman içi ve kenarı) baz alınarak yürütülmüştür. Dolayısıyla Isparta İli orman köyleri araştırmanın materyali olmaktadır. Isparta'da 60 orman içi ve 89 orman kenarı köy olmak üzere toplam 149 orman köyü bulunmaktadır. Bu köylerde 69 913 kişi yaşamlarını sürdürmektedir. Ancak, araştırma alanı içerisinde yer alan bazı köylerde de zati yapacak ihtiyaca talep olmamasından dolayı bu köyler değerlendirme dışında bırakılarak toplam 112 köye ait veriler değerlendirilmiştir.

Çalışmanın birincil verileri, Isparta Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı orman işletme müdürlükleri ve işletme şefliklerinden temin edilmiştir. İşletme müdürlüklerinde yapılan görüşmelerden sonra orman işletme müdürlükleri dâhilindeki orman işletme şeflikleri için

düzenlenen zati yapacak ve yakacak defterleri değerlendirilmiştir. Zati yakacak kayıtlarının tutulmamasından dolayı sadece verilen zati yapacak miktarları üzerinde çalışılmıştır.

Çalışmanın ikincil verileri ise, literatür analizi sonucu elde edilen bilgilerle, çeşitli resmi kurum ve kuruluşlardan elde edilen bilgilerden oluşmaktadır. Verilerin toplanması işlemini değerlendirme ve yazım çalışmaları izlemiştir.

2.2. Yöntem

Orman Köylülerine sağlanan hakların ekonomik (parasal) boyutu incelenirken aşağıda belirtilen yöntemler kullanılmıştır:

Orman köylülerine verilen zati yapacak odun ihtiyaçlarının ekonomik boyutu incelenirken, 10 yıllık zaman süresi içinde köylülere verilen yapacak odun miktarları (m^3 olarak) ve bu miktarlar karşılığında köylünün ödediği para miktarlarına (*TL olarak günümüze çevrilmiştir*) ait veriler toplanmıştır. Köylülere verilen yapacak odunların, orman işletmeleri tarafından piyasada satıldığı varsayılarak, işletmelerin elde edebileceği gelirler hesaplanmıştır. Her yıl hesaplanan bu değerler, köylülerin ödediği parasal tutarlarla karşılaştırılmıştır. Köylülerin aldıkları zati yapacak odunlar karşılığında ödedikleri parasal tutar, piyasa satış fiyatından düşük olduğundan, aradaki fark köylüye sağlanan ekonomik katkı şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu hesaplamalar 10 yıllık (1995-2004) süreç dikkate alınarak yapılmıştır.

Orman idaresi hesabına üretilen yapacak ve yakacak odunların, köylü pazar satışı olarak verilmesine yönelik uygulamaların ekonomik boyutu ile ilgili analizler için, son 10 yıl zarfında köylülere ve kooperatiflere pazar satışı olarak verilen yapacak ve yakacak odun miktarları ile bu miktarların karşılığında köylülerden tahsis edilen para tutarları belirlenmiştir. Köylü pazar satışı olarak verilen odunların orman idaresi tarafından açık artırma fiyatları ile piyasaya satıldığı varsayılarak, işletmenin elde edeceği gelirler belirlenmiştir. İşletmenin elde edeceği gelirler ile köylü pazar satışı olarak köylüden tahsil edilen tutarlar karşılaştırılmıştır. Her iki rakam arasındaki fark, köylüye sağlanan ekonomik katkı olarak bulunmuştur.

3. Bulgular

3.1. Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları İçerisinde Yer Alan Köylerde 1995-2004 Yılları Arası Verilen Zati Yapacak Miktarları

Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü'nün sınırları içerisinde yer alan 45 köyde on yıllık bir süre içerisinde verilen zati yapacak miktarları Tablo 1 'de verilmiştir. Bazı köylerin her yıl zati yapacak almasına rağmen bazı köylerde nüfus sayısı, her yıl ihtiyaç olmaması, o yıl ki zati yapacak fiyatlarının da etkisiyle düzenli bir zati yapacak ihtiyaç alımı görülmemektedir. Ayrıca köylerin 31 ve 32'nci madde kapsamına girip girmemesi de zati yapacak ihtiyaç alımında etkili olduğu düşünülmektedir.

3.2. Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları İçerisinde Yer Alan Köylerde 1995-2004 Yılları Arası Verilen Zati Yapacak Miktarları

Sütçüler Orman İşletmesi sınırları içerisinde yer alan 31 köyde on yıllık bir süre içerisinde verilen zati yapacak miktarları Tablo 2 'de verilmiştir. Bazı köylerin her yıl zati yapacak almasına rağmen bazı köylerde nüfus sayısı, her yıl ihtiyaç olmaması, o yıl ki zati yapacak fiyatlarının da etkisiyle düzenli bir zati yapacak ihtiyaç alımı görülmemektedir. Ayrıca köylerin 31 ve 32'nci madde kapsamına girip girmemesi de zati yapacak ihtiyaç alımında etkili olduğu düşünülmektedir. Kesme, Kasımlar ve Müezzinler gibi kasabalar hem 32. Madde kapsamına girmesi hem de yapacak olarak oduna çok fazla gereksinim duyulmamasından dolayı zati yapacak en az verilen yerler olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları İçerisinde Yer Alan Köylerde 1995-2004 Yılları Arası Verilen Zati Yapacak Miktarları

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Beydere	-	196,473	20,594	10,977	-	-	-	-	28,505	29,844
Yılğınca	-	33,899	4,982	-	20,684	-	-	-	-	-
Bademli	-	268,74	22,892	6,911	23,622	10,896	14,223	33,653	11,745	-
Çobanisa	-	204,542	22,779	-	41,427	-	-	18,774	6,677	18,659
Terziler	-	2,855	-	-	7,841	-	-	-	-	-
Yakaavşar	12,78	11,046	20,236	4,833	7,427	-	-	-	-	9,902
Balkırı	-	-	70,652	66,177	62,53	36,705	15,623	32,459	29,586	13,631
Yuvalı	-	130,538	109,913	105,253	44,974	-	-	-	65,259	21,754
Çayköy	-	1186,45	142,561	103,668	92,777	42,059	46,628	37,39	57,34	74,741
Balcı	-	39,458	-	-	-	-	-	-	-	-
Koruyaka	-	5,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Bahtiyar	-	5,957	-	2,945	-	-	-	-	-	-
Karağ	49,469	52,898	23,405	-	1,997	15,211	-	1,001	-	-
Akdoğan	-	-	152,455	88,09	94,569	-	47,938	33,65	15,864	20,403
Katip	-	-	6,994	25,263	1,36	5,164	-	-	2,867	-
Yaka	57,697	16,988	22,954	7,932	14,927	-	9,988	18,954	-	-
Tepeli	-	611,458	134,36	163,341	176,328	37,737	16,83	28,148	52,099	9,679
Y.Gökdere	156,31	124,774	94,426	61,25	39,893	8,901	34,09	44,75	33,401	-
Kırıntı	65,15	42,244	24,53	-	59,105	36,767	44,114	11,902	15,7	-
Ağlıköy	-	-	91,4	104,323	181,293	106,738	49,309	101,399	57,934	42,377
Serpil	-	852,475	85,005	38,84	15,806	15,761	41,376	34,808	22,651	6,841
Çukur	150,62	56,907	105,971	4,362	74,287	2,955	100,259	-	-	-
Akbelenli	3,928	13,149	9,903	1,231	-	-	-	-	-	-
A.Gökdere	14,717	22,158	64,325	16,335	18,846	18,909	22,171	-	-	-
Y.Yaylabel	-	-	-	-	17,928	-	-	-	-	-
Eyüpler	-	-	46,782	57,131	73,05	24,383	6,926	-	8,802	14,761
Akpınar	-	140,617	12,871	17,911	22,911	3,985	6,97	10,738	2,995	1,947
Havutlu	-	-	16,547	13,875	13,904	-	-	-	-	-
Mahmatlar	-	119,565	5,996	-	-	-	-	-	-	-
Bağören	-	118,725	20,796	21,914	38,806	-	-	-	3,001	-
Sevinçbey	-	34,627	42,494	13,931	13,937	5,98	-	-	8,901	13,773
Bağacık	9,896	9,462	29,564	9,865	4,984	-	-	-	3,952	-
Elecik	26,298	2,943	-	-	-	-	-	-	-	-
Yılanlı	71,609	34,6	-	-	-	-	-	-	-	-
Sofular	-	5	-	-	2,993	11,947	-	7,986	7,947	7,957
K.Hisar	12,532	5,883	-	-	19,058	-	-	12,391	-	-
Bağılı	43,371	36,617	18,469	2,959	26,851	-	-	22,174	-	3,48
Koçular	0,323	-	10,3	13,138	41,312	2,636	-	2,978	6,91	-
Kösre	-	-	0,991	-	6,828	3,902	-	-	5,194	-
Çaltı	-	18,807	-	-	-	-	-	-	-	-
Sarıkaya	3,963	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gedikli	3,963	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beyköy	-	50,798	-	-	-	-	-	-	-	-
Belceğiz	-	2,987	-	-	-	-	-	-	-	-
Karayaka	-	24,707	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	682,626	4484,247	1435,147	962,455	1262,255	390,636	456,445	453,155	447,33	289,749

Tablo 2. Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları İçerisinde Yer Alan Köylerde 1995-2004 Yılları Arası Verilen Zati Yapacak Miktarları

Yıllar	1995 m ³	1996 m ³	1997 m ³	1998 m ³	1999 m ³	2000 m ³	2001 m ³	2002 m ³	2003 m ³	2004 m ³
Sağrak	37,661	38,249	40,875	7,896	-	19,015	-	-	12,606	14,116
Sarımehmetler	148,34	33,331	34,418	35,609	86,116	65,384	53,819	12,763	37,304	41,259
Hacıahmetler	50,591	8,705	49,184	-	17,671	8,819	9,987	-	19,199	9,779
Beydilli	111,82	90,64	101,65	113	129,62	139,84	27,697	21,386	129,1	2,971
Çobanisa	59,98	26,882	55,785	24,51	26,597	46,421	33,626	29,143	43,909	44,689
Hacıaliler	-	5,792	1,892	15,143	1,997	20,616	19,586	7,417	4,363	-
Müezzinler	31,633	7,845	-	-	21,899	24,705	15,466	13,893	5,938	25,771
Boğazköy	34,179	20,777	36,302	33,396	16,271	41,747	3,713	-	7,994	15,879
Pınarköy	-	1,903	9,003	44,286	40,658	34,489	25,935	0,711	55,606	-
Bekirağalar	-	-	17,901	-	3,933	-	-	-	-	-
Saray	5,969	4,443	3,789	-	2,854	-	3,69	-	7,979	4,996
Gömü	36,432	26,176	-	6,994	11,924	-	-	76,681	13,979	-
Yeniköy	-	21,818	-	-	-	2,948	-	-	12,386	-
Belence	61,399	38,991	16,845	3,241	-	0,973	-	-	62,336	1,994
Sipahiler	6,078	24,987	3,015	3,001	-	4,878	-	-	9,782	-
Kuzca	-	15,111	12,079	4,308	-	15,848	19,986	-	-	9,805
Melikler	1,952	5,035	-	2,919	1999	-	-	-	-	-
Şeyhler	-	16,037	38,756	10,644	-	-	11,359	5,842	-	-
Çandır	77,974	105,06	45,438	16,256	26,556	-	23,361	27,03	11,148	47,835
Selimler	22,119	11,32	-	14,36	-	-	-	-	-	3,34
Yeşilyurt	95,567	-	81,461	10,917	29,675	19,827	24,523	32,524	56,37	37,241
Karadiken	62,452	54,858	-	18,147	42,183	12,706	15,109	-	22,503	33,772
Müezzinler	7,433	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kesme	-	7,366	-	-	-	-	-	-	-	-
İbişler	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İnci dere	26,847	-	-	6,973	-	-	-	-	-	-
Güldalı	16,535	-	-	1,916	-	-	-	-	-	-
Darıbükkü	3,2	5,799	-	5,902	-	-	-	-	-	-
Kasımlar	-	7,576	-	-	-	-	-	-	-	-
Çukurca	-	-	-	-	1,128	-	-	-	-	-
A.Yaylabel	3,798	8,843	8,288	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	902,949	587,544	556,681	379,418	2458,082	458,216	287,857	227,39	512,502	293,447

3.3. Isparta Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları İçerisinde Yer Alan Köylerde 1995-2004 Yılları Arası Verilen Zati Yapacak Miktarları

Isparta Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde yer alan köylerde verilen zati yapılacak miktarları Tablo 3 'de verilmektedir. Kayı, Kadılar, Güneyce, B.Kışla, K.Kışla ve B. Hacılar köyleri hariç diğerleri 32.madde kapsamına girmektedir. Buna bağlı olarak verilen zati yapılacak miktarı Sütçüler ve Eğirdir Orman İşletme Müdürlükleri'ne bağlı köylere göre daha azdır.

Isparta Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı Gümüşgün, Güneykent, Ardıçlı, Başköy, İleydağ, İnhisar, Dereköy ve K.Kabaca köylerinde zati ihtiyaç talebi olmamasından dolayı Tablo 3 'de adı geçen köylere yer verilmemiştir.

Tablo 3. Isparta Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları İçerisinde Yer Alan Köylerde 1995-2004 Yılları Arası Verilen Zati Yapacak Miktarları

Yıllar	1995 m ³	1996 m ³	1997 m ³	1998 m ³	1999 m ³	2000 m ³	2001 m ³	2002 m ³	2003 m ³	2004 m ³
Direkli	39,353	84,398	129,664	-	-	-	-	-	-	-
Darıderesi	25,362	8,266	14,645	-	9,999	-	-	-	-	-
Yakaören	20,159	110,172	-	-	-	-	-	-	-	-
Hacılar	46,265	47,446	40,527	-	9,987	-	-	-	-	-
İğdecik	51,264	48,105	43,608	-	3	-	-	-	-	-
Gölbaşı	37,023	32,731	59,636	-	9,989	-	-	-	-	-
Güneyce	93,387	47,704	16,895	19,796	-	21,85	-	-	-	-
B.Hacılar	150,52	95,74	154,364	-	-	13,925	-	-	-	-
Aliköy	49,79	126,924	184,785	-	-	-	-	-	-	-
K.Kışla	50,253	60,046	89,444	-	-	-	-	-	-	-
B.Kışla	19,872	35,159	46,343	-	-	-	-	-	-	-
Darıören	20,663	24,586	20,343	-	8,751	13,937	-	-	-	11,933
Kayı	27,869	47,57	-	-	-	-	-	-	-	-
Deregümü	48,154	82,663	-	-	-	-	-	-	-	-
Senirce	15,879	42,13	-	-	-	-	-	-	-	-
Kızılçık	11,815	11,116	-	-	-	-	-	-	-	-
Gelincik	28,1	35,414	28,947	-	-	-	-	-	-	-
Koçtepe	16,07	8,531	29,561	-	-	-	-	-	-	-
Kozluca	115,472	54,7	73,223	-	-	-	-	-	-	-
Kaplanlı	-	25,674	16,81	-	-	-	-	-	-	-
Gülköy	5,971	2,014	-	-	-	-	-	-	-	-
Yeşilyurt	6,92	9,976	12,425	-	-	-	-	-	-	-
Yenitepe	2,973	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çukurören	2,989	15,633	43,962	-	-	-	-	-	-	-
Kavak	7,911	4,765	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuyucak	-	45,133	37,614	-	-	-	-	-	-	-
Özbahçe	2,967	9,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Saracık	11,857	24,976	52,052	-	-	-	-	-	-	-
Garip	35,115	48,848	80,305	-	-	-	-	-	-	-
Gençali	38,682	38,696	56,988	-	-	-	-	-	-	-
Akkeçili	1,973	5,888	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortayazı	35,793	58,688	121,291	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	1020,421	1293,592	1353,432	19,796	41,726	49,712	-	-	-	11,933

3.4. Isparta, Eğirdir ve Sütçüler Orman İşletme Müdürlükleri'nin Orman Köylülerinin Orman Kaynaklarından Yararlanma Hakları Çerçevesinde Vazgeçtikleri Gelirler

1995 yılında Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü'nde verilen zati yapılacak miktarı 682,626 m³'dür. Sütçüler Orman İşletmesi'nde 1995 yılında verilen zati yapılacak miktarı bundan daha fazla (902,949 m³) olmasına rağmen farklı piyasa satış fiyatları nedeniyle satış sonucunda ortaya çıkan tutar Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü'nde daha fazla olmaktadır. Diğer yıllar içinde, benzer şekilde her yıl için ve her işletme için farklı piyasa satış fiyatları kullanılarak hesaplama yapılmıştır. Piyasada satıldığında elde edilen değerden köylülere satıldığında elde edilen değerler çıkarılınca aradaki fark bize Orman İşletme Müdürlüklerinin orman köylülerinin orman kaynaklarından yararlanma hakları çerçevesinde vazgeçtikleri gelirleri göstermektedir. Burada yapılan değerlendirme tamamen gerçekleşen satış fiyatları üzerinden yapılan bir

değerlendirmedir. Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6 'da gösterildiği gibi en fazla zati yapacak miktarı Eğirdir, daha sonra Sütçüler ve en az Isparta Orman İşletme Müdürlüklerinde verilmiştir.

3.5. Isparta, Eğirdir ve Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü'nün Orman Köylülerinin Orman Kaynaklarından Yararlanma Hakları Çerçevesinde Vazgeçtikleri Gelirlerin Fiyat İndeksleriyle Değerlendirilmesi

Daha önce işletmeler bazında verilen rakamlar için paranın zaman değeri dikkate alınmamıştır. Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9 'da Eğirdir, Sütçüler ve Isparta İşletme Müdürlüklerinde yıllar itibariyle köylülere verilen zati yapacak miktarlarının köylüye düşük fiyatla satışından elde edilen rakamlar ve piyasada satıldığında elde edilen fiyatı her yıla ait bulunan toptan eşya fiyat indeksleriyle çarpılarak değerleri 2004 yılına getirmiş oluyoruz. Piyasada satıldığında İşletmenin elde edeceği gelirler ile köylü pazar satışı olarak köylüden tahsil edilen tutarlar karşılaştırılarak her iki rakam arasındaki fark köylüye sağlanan ekonomik katkı olarak değerlendirilmiştir. Çizelgelerde bazı yıllarda zati ihtiyaç talebi olmamasından dolayı boşluklar yer almaktadır.

4. Sonuç

Bu çalışmada insan- orman ilişkileri bakımından önemli olan orman köylülerinin orman kaynaklarından yararlanma hakları zati yapacak odun faydalanma düzeyinde incelenmiştir. Isparta'da 60 orman içi ve 89 orman kenarı köy olmak üzere toplam 149 orman köyü ele alınarak , tüm köylere ulaşılarak bilgi toplanmıştır.

On yıllık bir zaman zarfında işletmelerin elde ettiği gelirler ile köylü Pazar satışı olarak köylüden tahsil edilen tutarlar karşılaştırılarak, her iki rakam arasındaki fark köylüye sağlanan ekonomik katkı olarak bulunmuştur. Bu işlem Eğirdir, Sütçüler ve Isparta Orman İşletme Müdürlüklerinde ayrı ayrı yapılarak, her orman işletme müdürlüğünün 10 yıllık dönemde köylüye sağladığı ekonomik katkı Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü'nün 1 517 103 TL., Isparta Orman İşletme Müdürlüğü'nün 385 718 TL. ve Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü'nün 634 265 TL. olarak bulunmuştur.

Kaynaklar

- Akesen, A., Ekizoğlu, A., Yurdakul, S., 2002.** Orman Köylerini Kalkındırma Kooperatiflerinin Sorunları ve Çözüm Yolları, I.Ulusal Ormancilık Kooperatifleri Sempozyumu, s.75, Kastamonu.
- Anıl, Y., 1974.** Orman Köylerinin Oluşumuna Tarihsel Açıdan Bakış, Ormancilık Araştırma Enstitüsü Dergisi, Yıl: 1974, Cilt: 20, Sayı: 2, Ankara.
- Geray, A.,U., Acun, E., 1980.** Orman Köylülerinin Kentlileşmesi ve Orman-Köy İlişkileri (Safranbolu örneği), İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, Yayın No:2640, Orman Fakültesi Yayın No:279, İstanbul.
- Gümüş, C., 1993.** Orman Köyleri Kalkınma Planlarında ve Sosyal Ormancilık Çalışmalarında Çok Boyutlu Analizlerden Yararlanma Olanakları, I.Ormancilık Şurası, 1-5 Kasım Cilt II, s.267-278, Ankara.
- OGM, 1987.** 280. Sayılı Tebliğ ve Orman Kanununun 31,32 ve 33'üncü Maddelerinin Uygulanması Hakkında yönetmelik ile Orman Kanununun 35'inci Maddesindeki Yapı Sistemlerinin Tesbiti ve Uygulamasına Dair Yönetmelik, Sayı: İp.50-1, Tebliğ No:280, Tasnif No: 2/42, Ankara.

- Özdönmez, M., İstanbullu,T., Akesen, A., Ekizoğlu, A., 1996.** Ormancılık Politikası, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 3968, Orm. Fak. Yayın No:435, İ.Ü. Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul.
- Türker, M.F., Yazıcı, K.,1993.** Kırsal Kesim Yakacak Odun Tüketiminin Sosyo-Ekonomik Analizi, Enerji 1993, Enerji Tasarrufu Semineri Tebliğleri, İstanbul.
- Türker, M.F.Yazıcı, K.,1994.** Gizli Yakacak Odun Tüketimiyle Oluşan Ekonomik Kaybın Belirlenmesi (Maçka Devlet Orman İşletmesi Örneği), Tübitak Türk Tarım ve Ormanlık Dergisi, Dergi No:4

Tablo 4. Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü'nün 10 Yıllık Dönemde Köylüye Sağladığı Ekonomik Katkı

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam
Verilen Zati Yapacak .Miktarı (m³)	682,626	4484,247	1435,147	962,455	1262,255	390,636	456,445	453,155	447,330	289,749	10864,050
Köylüden Tahsil Edilen Para.(TL)	1138828000	13265091000	10699329000	11690648000	16954638000	9195372000	12760675000	16631273000	21881989000	16403532000	130621375000
Piyasa Satış Fiyatı (TL)	5823214000	40739423000	17297827000	21350139000	35911155000	16259442000	23464012000	34300208000	44066837000	35801386000	275013643000
Aradaki Fark (TL)	4684386000	27474332000	6598498000	9659491000	18956517000	7064070000	10703337000	17668935000	22184848000	19397854000	144392268000

NOT: Parasal düzeydeki rakamlar, enflasyon ve paranın zaman değeri dikkate alınmadan o yıla ait ham parasal değerler halindedir.

Tablo 5. Isparta Orman İşletme Müdürlüğü'nün 10 Yıllık Dönemde Köylüye Sağladığı Ekonomik Katkı

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam
Verilen Zati Yapacak .Miktarı (m³)	1020,421	1293,592	1353,432	19,796	41,726	49,712	-	-	-	11,933	3790,612
Köylüden Tahsil Edilen Para.(TL)	1016265000	2944230000	6534649000	217756000	575413000	1043952000	-	-	-	644382000	12976647000
Piyasa Satış Fiyatı (TL)	3938685000	7734759000	11002459000	422446600	1120218000	1949357000	-	-	-	1401626000	27569550600
Aradaki Fark (TL)	2922420000	4790529000	4467810000	204690600	544805000	905405000	-	-	-	757244000	14592903600

NOT: Parasal düzeydeki rakamlar, enflasyon ve paranın zaman değeri dikkate alınmadan o yıla ait ham parasal değerler halindedir

Tablo 6. Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü'nün 10 Yıllık Dönemde Köylüye Sağladığı Ekonomik Katkı

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam
Verilen Zati Yapacak .Miktarı (m³)	902,949	587,544	556,681	379,418	2458,082	458,216	287,857	227,39	512,502	293,447	6664,086
Köylüden Tahsil Edilen Para.(TL)	1173836000	1595336700	4063786000	4173609000	5968105000	9622578000	7772139000	7958650000	24599952000	15846138000	82774129700
Piyasa Satış Fiyatı (TL)	5998303000	4860759790	7250796000	9022583820	14035147000	19793843000	15407834000	17925154000	56097363000	37749902000	188141685610
Aradaki Fark (TL)	4824467000	3265423090	3187010000	4848974820	8067042000	10171265000	7635695000	9966504000	31497411000	21903764000	105367555910

NOT: Parasal düzeydeki rakamlar, enflasyon ve paranın zaman değeri dikkate alınmadan o yıla ait ham parasal değerler halindedir

Tablo 7. Eğirdir Orman İşletme Müdürlüğü'nün Köylüye Sağladığı Ekonomik Katkı

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam
Verilen Zati Yapacak .Miktarı (m³)	682,626	4484,247	1435,147	962,455	1262,255	390,636	456,445	453,155	447,33	289,749	10864,050
Köylüden Tahsil Edilen Para.(TL)	62336356850	398674687300	173544484000	119716878300	101413362100	32459216000	26371693000	23065581000	24339200000	16403532000	978324990550
Piyasa Satış Fiyatı (TL)	318747063100	1224399941000	280572972000	218633904900	214800866900	57395040000	48491612000	47570276000	49015267000	35801386000	2495428328900
Aradaki Fark (TL)	256410706250	825725253700	107028488000	98917026600	113387504800	24935824000	22119919000	24504695000	24676067000	19397854000	1517103338350

NOT: Parasal düzeydeki rakamlar, fiyat indeksleri dikkate alınarak hesaplanmış olup 2004 yılı değerleri itibariyle eski TL birimi cinsindedir.

Tablo 8. Isparta Orman İşletme Müdürlüğü'nün Köylüye Sağladığı Ekonomik Katkı

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam
Verilen Zati Yapacak .Miktarı (m³)	1024,421	1293,592	1353,432	19,796	41,726	49,712	-	-	-	11,933	3790,612
Köylüden Tahsil Edilen Para.(TL)	55627598560	88487149180	105992847600	2229908000	3441806000	3685100000	-	-	-	644382000	260108791340
Piyasa Satış Fiyatı (TL)	215593056100	232463743000	178461293800	4326021000	6700530000	6881134000	-	-	-	1401626000	645827403900
Aradaki Fark (TL)	159965457540	143976593820	72468446200	2096113000	3258724000	3196034000	-	-	-	757244000	385718612560

NOT: Parasal düzeydeki rakamlar, fiyat indeksleri dikkate alınarak hesaplanmış olup 2004 yılı değerleri itibariyle eski TL birimi cinsindedir.

Tablo 9. Sütçüler Orman İşletme Müdürlüğü'nün Köylüye Sağladığı Ekonomik Katkı

Yıllar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam
Verilen Zati Yapacak .Miktarı (m³)	902,949	587,544	556,681	379,418	2458,082	458,216	287,857	227,39	512,502	293,447	6664,086
Köylüden Tahsil Edilen Para.(TL)	64252644480	47946927000	65915129000	42739413600	35697937000	33967231900	16062195900	11037693000	27362373000	15846138000	360827682970
Piyasa Satış Fiyatı (TL)	328331013300	146087341000	117608843000	92394841500	83950563000	69871302250	31842411100	24860039000	62396746000	37749902000	995093002150
Aradaki Fark (TL)	264078368820	98140414000	51693714000	49655427900	48252626000	35904070260	15780215200	13822346000	35034373000	21903764000	634265319180

NOT: Parasal düzeydeki rakamlar, fiyat indeksleri dikkate alınarak hesaplanmış olup 2004 yılı değerleri itibariyle eski TL birimi cinsindedir.